

Bryssel 28.10.2021  
SWD(2021) 301 final

**KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA**

**TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA**

*Oheisasiakirja*

**ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi**

**pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston  
asetuksen (EU) 2019/1021 liitteiden IV ja V muuttamisesta**

{COM(2021) 656 final} - {SEC(2021) 379 final} - {SWD(2021) 299 final} -  
{SWD(2021) 300 final}

## Politiikan tausta

Pysyvät orgaaniset yhdisteet (POP-yhdisteet) ovat kemikaaleja, jotka säilyvät ympäristössä, kertyvät ympäristöön ja voivat **aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen tai ympäristöön**. Tässä vaikutustenarvioinnissa käsitellään vaihtoehtoja sellaisten POP-asetuksen liitteessä IV vahvistettujen **raja-arvojen** muuttamiseksi, joita **sovelletaan tiettyihin jätteessä oleviin POP-yhdisteisiin**. Jos POP-yhdisteitä on jätteessä vähintään näiden raja-arvojen mukaisina pitoisuuksina, jätettä ei voida kierrättää. Tällöin jäte on useimmiten käsiteltävä siten, että sen sisältämät POP-yhdisteet **hävitetään tai muunnetaan palautumattomasti**.

## Mikä on ongelmana?

POP-asetus käsittää yhteensä 26 POP-yhdistettä (tai aineryhmää). Tässä vaikutustenarvioinnissa tarkastellaan kuitenkin vain tiettyjä POP-yhdisteitä, jotka

- luetellaan jo POP-asetuksessa ja joiden liitteeseen IV sisältyvien raja-arvojen tiukentaminen voisi olla aiheellista, jotta niiden raja-arvot voidaan mukauttaa tieteen ja tekniikan kehitykseen: PBDE-yhdisteet, HBCDD, SCCP:t, dioksiinit ja furaanit sekä dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet<sup>1</sup>, tai
- on hiljattain lueteltu POP-yhdisteiksi Tukholman yleissopimuksessa ja on sen vuoksi otettava huomioon unionin lainsäädännössä (eli POP-asetuksessa): PFOA<sup>2</sup>, dikofoli ja pentakloorifenoli (PCP).

Näitä POP-yhdisteitä **ei** tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta **yleensä enää käytetä** uusissa tuotteissa Euroopassa, mutta niitä on edelleen jätteessä niiden aiemman käytön vuoksi. Jos POP-yhdisteitä sisältävät jättemateriaalit (esim. muovi, puu, paperi) kierrätetään, yhdisteet saattavat palata talouden kiertoon ja vahingoittaa ympäristöä ja ihmisten terveyttä.

Asettamalla näille aineille raja-arvo määritetään, miten POP-yhdisteitä sisältävää jätettä on käsiteltävä. Lopullisena tavoitteena on varmistaa tämän jätteen **ympäristön kannalta asianmukainen** käsittely. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että jäte, joka ylittää POP-yhdisteiden pitoisuuden raja-arvot, on hävitettävä tai muunnettava palautumattomasti polttamalla tai muilla sallituilla loppukäsittelytavoilla, jotta POP-yhdisteet eivät pala talouden kiertoon.

Tämä toiminta saattaa vähentää sellaisten uusioraaka-aineiden käyttöönottoa, joita voitaisiin muutoin saada jätteestä, ja heikentää siten näiden materiaalien mahdollisuuksia olla mukana kiertotaloudessa. Tämä voi kuitenkin myös parantaa luottamusta uusioraaka-aineisiin niiden saastumistasojen osalta. Sillä, että uusioraaka-aineita korvataan tämän seurauksena ensiomateriaalilla, voi myös olla haitallisia vaikutuksia, usein kasvihuonekaasupäästöjen kasvun vuoksi.

## Mitä halutaan saavuttaa?

Aloitteen erityistavoitteena on määrittää raja-arvot näiden tiettyjen POP-yhdisteiden esiintymiselle jätteessä tai tarkistaa niiden raja-arvoja siten, että saadaan aikaan paras mahdollinen tasapaino kolmen seuraavan yleisen tavoitteen välillä:

- siirtyminen laadukkaisiin myrkyttömiin materiaalikiertoihin
- kierrätyksen ja kiertotalouden lisääminen

---

<sup>1</sup> PBDE-yhdisteillä tarkoitetaan polybromidifenyylieettereitä, HBCDD:llä heksabromisyklododekaania, SCCP:illä lyhytketjuisia kloorattuja parafiineja ja PCB-yhdisteillä polykloorattuja bifenyylejä.

<sup>2</sup> PFOA:lla tarkoitetaan tässä perfluorioktaanihappoa, sen suoloja ja PFOA:n kanssa samankaltaisia yhdisteitä.

- kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.

Oikean tasapainon löytäminen varmistaa, että **POP-yhdisteitä sisältävä jäte käsitellään ympäristön kannalta asianmukaisesti**. Siten täytetään POP-asetuksen yleinen tavoite eli ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen ja varmistetaan, että toimenpide edistää mahdollisimman paljon myös **Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan** sisältyviä **ilmastoa ja kiertotaloutta koskevia tavoitteita**.

### Mitkä ovat vaihtoehdot?

- **Toimintavaihtoehto 1: Perusskenaario** – ei tehdä muutoksia aineiden luetteloon eikä määritetä uusia raja-arvoja.
- **Toimintavaihtoehto 2: Keskitason arvo** – määritetään liitteen IV raja-arvot uusille aineille ja asetuksessa jo luetelluille POP-yhdisteille silloin, kun näiden arvojen tiukentaminen on perusteltua.
- **Toimintavaihtoehto 3: Alhainen arvo** – tiukennetaan liitteen IV raja-arvoja.
- **Toimintavaihtoehdossa 4** ehdotetaan neljättä, vieläkin alhaisempaa liitteen IV raja-arvoa dioksiineille ja furaaneille sekä dioksiinien kaltaisille PCB-yhdisteille.

### Mikä vaihtoehto on arvioitu parhaaksi ja miksi?

Vaikutustenarvioinnissa analysoidaan, miten saavutetaan **paras tasapaino** POP-yhdisteiden ympäristöstä poistamista koskevan tavoitteen sekä kiertotalouden ja kierrätyksen lisäämisen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen välillä. Mitä tiukempi (eli alhaisempi) raja-arvo on, sitä enemmän jätettä hävitetään sen sijaan, että sitä voitaisiin kierrättää.

Vaikutustenarvioinnissa otetaan huomioon muun muassa seuraavat ympäristöön liittyvät, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset:

- POP-yhdisteiden massavirtojen muutokset – poistettu/hävitetty määrä; auttaa ehkäisemään terveys- ja ympäristövaikutuksia.
- Toimenpiteen vaikuttavuus – päästövähennyksiä ja muita nykyisiä päästöjä tai altistuksen lähteitä koskevien ennusteiden vertailu.
- Muutokset eri käsittelyvaihtoehtoihin (kierrätys, poltto, kaatopaikka jne.) toimitettavan jätteen määrässä.
- Erilaisista käsittelyn tuloksista jätteen tuottajille ja jätealan toimijoille (erityisesti pk-yrityksille) aiheutuvat kustannukset ja hyödyt. Uusien jätteenlajittelu- ja dekontaminointiteknologioiden relevanssi.
- Talouden toimijoille ja julkishallinnolle koituva hallinnollinen rasitus.
- Kierrätyksestä saatavien uusioraaka-aineiden saatavuuden muutokset.
- Eri vaihtoehtoihin liittyvät muutokset kasvihuonekaasupäästöissä.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehdon 2 ja vaihtoehdon 3 yhdistelmä kunkin POP-yhdisteen mukaan. HBCDD:n ja SCCP-yhdisteiden osalta parhaaksi arvioitu vaihtoehto on keskimääräinen taso. Muille aineille parhaaksi vaihtoehdoksi on arvioitu alhaisemmat arvot, joita on joissakin tapauksissa muokattu hieman alkuperäisestä ehdotuksesta tehokkuuden tai täytöntöönpanon parantamiseksi. Esimerkiksi PBDE-yhdisteiden osalta parhaaksi arvioitu

vaihtoehto on, että raja-arvoksi asetetaan aluksi 500 mg/kg ja viisi vuotta toimenpiteen voimaantulon jälkeen arvoa pienennetään niin, että se on 200 mg/kg.

Joihinkin toimenpiteisiin liittyy taloudellisia kustannuksia. Useimpien aineiden osalta kustannukset eivät ole merkittäviä jätehuoltopalveluille eivätkä talouden toimijoille yleisemminkään. Esimerkiksi PBDE-yhdisteiden nettokustannukset voivat olla noin kaksi miljoonaa euroa vuodessa. Jos jäte ohjattaisiin kierrätyksen tai vaarattoman jätteen kaatopaikkojen sijaan vaarallisten jätteiden loppukäsittelyyn, kustannukset voisivat olla HBCDD:n osalta yli 135 miljoonaa euroa vuodessa ja dioksiinien ja furaanien osalta yli 55 miljoonaa euroa vuodessa. Arviot ovat kuitenkin epävarmoja. Myös hallinnollinen rasitus kasvaa hieman, mikä liittyy ylimääräisiin testauskustannuksiin.

Kaikissa tapauksissa arvioidut hyödyt ovat selvästi suuremmat kuin kustannukset. Ehdotettavat arvot **vähentävät** ympäristölle ja ihmisten terveydelle luontaisesti vaarallisten **POP-yhdisteiden pääsyä ympäristöön**.